

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра міжнародних відносин та міжнародного права

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

з дисципліни

«Міжнародні відносини та світова політика»

Курс: I

Спеціальність: 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Освітня програма 291.00.01. Суспільні комунікації
291.00.02. Регіональні студії

Форма проведення: письмова.

Тривалість проведення: 2 академічні години (1 год 20 хв).

Максимальна кількість балів: 40 балів.

Критерії оцінювання:

Кількість балів	Рівень знань
35-40	Високий рівень теоретичних знань у межах обов'язкового матеріалу з, можливо, незначними недоліками.
25-34	Достатній рівень теоретичних знань у межах обов'язкового матеріалу з незначною кількістю змістовних помилок.
15-24	Середній рівень теоретичних знань у межах обов'язкового матеріалу із значною кількістю змістовних недоліків.
14-0	Низький незадовільний рівень теоретичних знань у межах обов'язкового матеріалу, що потребує самостійного доопрацювання навчального курсу.

Екзаменаційне завдання з дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» складається з 30 тестових завдань (по 1 балу за кожну правильну відповідь) та теоретична частина передбачає 1 питання (по 10 балів) спрямованих на перевірку знання та розуміння студентами складових навчальної програми за наступними параметрами:

1. Зовнішні відносини народів у поглядах мислителів Стародавнього Сходу та Античності.
2. Зовнішньополітична думка в епоху Відродження і Нового часу.
3. Проблема міжнародних відносин у вченнях просвітників і політиків XVII-XVIII ст.
4. Марксистська політична думка про проблеми війни і миру.
5. Сучасні підходи до природи міжнародних відносин.
6. Концепції змісту сучасної міжнародної політики.
7. Проблема розуміння сили в міжнародних відносинах.
8. Співвідношення і взаємозв'язок внутрішньої і міжнародної політики.
9. Національний інтерес – головне спрямування зовнішньої політики.
10. Основні закономірності і тенденції розвитку світової політики.

11. Міжнародні конфлікти: суть, функції та типологія.
12. Політика і війна: аналіз співвідношення в сучасних умовах.
13. Сутність, параметри і види національної і міжнародної безпеки.
14. Сутність і вектори розвитку сучасної світової системи.
15. Геополітичні моделі сучасної світової системи.
16. Основні особливості міжнародних відносин Стародавнього світу.
17. Хронологія (періодизація) міжнародних відносин Стародавнього світу.
18. Міжнародні відносини на Стародавньому Сході.
19. Похід Олександра Македонського на Схід та його міжнародні наслідки.
20. Міжнародні відносини в Середземноморському регіоні: особливості й відмінні риси
21. Зовнішня політика Риму в VII – I ст. до н. е.
22. Римський світ у I ст. до н.е. – V ст. н. е.
23. Основні особливості й хронологія (періодизація) міжнародних відносин Середньовіччя.
24. Міжнародні процеси в період раннього Середньовіччя.
25. Міжнародні відносини в XI-XIII ст в Західній Європі.
26. Візантія в міжнародних відносинах середньовіччя.
27. Міжнародні відносини в європейському регіоні в XIV - початку XVI ст.
28. Міжнародні процеси середньовічного Сходу.
29. Міжнародні відносини та конфлікти у XVI – на початку XVII ст.
30. Тридцятилітня війна та її вплив на міжнародні відносини.
31. Вестфальська система міжнародних відносин.
32. Основні актори міжнародних відносин XVII-XVIII ст.
33. Міжнародні відносини в Європі в другій половині XVII – на початку XVIII ст.
34. Міжнародні відносини в Європі та колоніях у XVIII ст.: головні суперечності та конфлікти.
35. Революційні та наполеонівські війни (1792-1815 рр.) та їх плив на міжнародні відносини.
36. Формування Віденської системи міжнародних відносин.
37. Міжнародні відносини в Європі у період функціонування Віденської системи.
38. Сутність і стан «східного питання» в міжнародній політиці у 1810 - 1840-х рр.
39. Міжнародні стосунки у 1870-х рр.: європейські і колоніальні виміри.
40. Утворення Троїстого союзу та європейська політика наприкінці XIX - на початку XX ст.
41. Поглиблення англо-німецьких протиріч у 1904-1907 р. і утворення Антанти.
42. Дипломатична боротьба напередодні Першої світової війни.
43. Дипломатична боротьба Антанти і Центральних держав за союзників.
44. Дипломатія на завершальному етапі Першої світової війни.
45. Вплив Першої світової війни на систему міжнародних відносин.
46. Позиції європейських держав і США з основних питань облаштування світу після Першої світової війни.
47. Формування повоєнної системи міжнародних відносин.
48. Міжнародні відносини на Далекому Сході після Першої світової війни.
49. Радянська Росія в системі міжнародних відносин протягом 1918 - поч. 1920-х рр.

50. Зміна міжнародно-політичної ситуації в світі у 1922-1923 рр.
51. Основні характеристики та особливості Версальсько-Вашингтонської системи.
52. Етапи існування Версальсько-Вашингтонської системи.
53. Розвиток європейської системи безпеки в середині - наприкінці 1920-х рр. (Локарнський пакт; пакт Бріана-Келлога).
54. Міжнародні відносини в період світової економічної кризи (кін. 20-х - поч. 30-х рр.): спроби перегляду Версальської системи.
55. Міжнародно-політичні відносини у 1936-1939 рр.: формування блоків держав.
56. Зовнішня політика СРСР в контексті кризи Версальського порядку.
57. Міжнародна політика на початку світового конфлікту (1939- 1941 рр.).
58. Міжнародні відносини у 1941-1943 рр.: від вибуху німецько-радянської війни до створення «Великої коаліції».
59. Міжнародно-політичні процеси у 1943-1945 рр.: від оборони Сталінграду до військової капітуляції Японії.
60. Початок радянсько-американського міжнародно-політичного конфлікту (1945-1955 рр.).
61. Період конфронтаційної стабільності (сер. 1950-х - поч. 1970- х рр.).
62. Період міжнародно-політичної розрядки (поч. - кін. 1970-х рр.).
63. Політичні стосунки СРСР і США у 1980-1991 рр.
64. Передумови і початковий період євроінтеграції (кін. 40-х - кін. 60-х рр.).
65. Інтеграція та безпека в Європі наприкінці 1960-х - сер. 1980-х рр.
66. Сучасний етап європейської інтеграції: від Європейських Співтовариств до Європейського Союзу.
67. Європейський Союз у 1992-2018 рр.: концептуальна та організаційна еволюція об'єднання.
68. Британська політична стратегія на Близькому і Середньому Сході після Другої світової війни.
69. Стратегічні інтереси і блокова політика США в регіоні (сер. 40-х - кін. 60-х рр.).
70. Поширення впливу СРСР в регіоні Близького і Середнього Сходу (сер. 50-х - кін. 60-х рр.).
71. Формування та ескалація «близькосхідного питання» у 1940-х - кін. 1960-х рр.
72. Арабо-ізраїльський політичний конфлікт у 1970-х - 1980-х рр.
73. Основні проблеми міжнародних відносин на Близькому і Середньому Сході протягом 1970-х — поч. 1990-х рр.
74. Міжнародна політика в регіоні Близького і Середнього Сходу наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст.
75. Політичні процеси в підсистемах світової політики й деколонізація (сер. 40-х - кін. 60-х рр.).
76. Міжнародна політика та системні конфлікти в «третьому світі» (кін. 60-х - поч. 90-х рр.).
77. Міжнародні відносини в сучасному незахідному світі (90-ті - сер. 2000-х рр.).
78. Міжнародна політика провідних центрів сили протягом 1990-х - серед. 2000-х рр.
79. Міжнародні відносини в постбіполярну епоху: становлення нового світового політичного порядку.
80. Сучасна міжнародна політика і глобалізація: співвідношення і зв'язок.

Перелік рекомендованої літератури та навчальних матеріалів.

Рекомендована література:

1. Бжезінський З. Стратегічне бачення. Америка і криза глобальної влади. – Львів: Літопис, 2012. – 168 с.
2. Брусиловська О.І. Історія міжнародних відносин (сер. III ти. До н.е. – XVII ст. н.е.): навч.-метод. посіб. / О.І. Брусиловська, І.М. Коваль. – О.: Одеський нац. у-т ім. І.І. Мечникова, 2013. - 188 с.
3. Газін В., Копилов С. Новітня історія країн Європи та Америки. 1945-2002 рр. – Київ: Либідь, 2004. – 623 с.
4. Головченко В.І., Степанов О.П. Нариси з історії міжнародних відносин та зовнішньої політики країн Азії й Африки: навч. посіб. // В.І. Головченко, О.П. Степанов. – К.: «Юрисконсульт», 2014. 424 с.
5. Головченко В.І. Регіоназнавство: Азія, Африка й Латинська Америка: Навчальний посібник. - К., 2012.
6. Дорошко М.С. Геополітичні інтереси та зовнішня політика держав пострадянського простору : навч. посіб., 2012. - 228с.
7. Зінченко А. Л. Історія дипломатії: від давнини до Нового часу. – К.: Проза, 2005. – 560 с.
8. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. посіб. – К.:Видавничий Дім «Слово», 2012. – 720 с.
9. Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 632 с.
10. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І.Плазова. – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 139 с.
11. Капітоненко М.Г. Міжнародні конфлікти: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.: Либідь, 2009. - 352 с.
12. Копійка В.В. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. — 2-ге вид., виправ. і доп. / Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. — К., 2012. — 759 с.
13. Кріль М.М. Історія Центрально-Східної Європи (кінець ХХ – початок ХХІ ст.) / Навчальний посібник. 3-є вид., виправл. і доповн. – К.: Знання, 2013. – 278 с.
14. Мадіссон В. В., Шахов В.Л. Політологія міжнародних відносин: Навч. посіб. – К.: Либідь, 1997. – 176 с.
15. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. — К.: Либідь, 1999. — 558 с.
16. Міжнародні організації: навч. посіб. / Ред. Ю.Г. Козак. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 223 с.
17. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. – 863 с.
18. Перепелиця Г.М. Конфлікти в посткомуністичній Європі: монографія. – К.: НІСД, 2003. – 432 с.

19. Перепелиця Г.М. Україна-Росія: війна в умовах співіснування. – К.: Видавничий дім «Стилос», 2015. – 880 с.
20. Перша та Друга світові війни в історії людства (до 100-річчя початку Першої і 75-річчя початку Другої світових воєн): Монографія / Ред. С.С. Трояна. – К.: ДП «НВЦ» «Пріоритети», 2014. – 316 с.
21. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2015. – 497 с.
22. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. посіб. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009. – 140 с.
23. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб. / Ред. М.П. Требін. – Харків: «Право», 2016. – 540 с.
24. Україна в постббіполярних міжнародних відносинах. Навч. Посібник / За ред. Л. Губерського. – К. : Вид-во КНУ імені Т.Шевченка, 2010. – 652 с.
25. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648-1918): Підручник. – К.: Персонал, 2009. – 224 с.
26. Шергін С.О. Політологія міжнародних відносин: Навчальний посібник. - К., 2013.

Інші навчальні матеріали:

1. Конспекти лекцій.
2. Доповіді та презентації на семінарських та практичних заняттях.
3. Виконані завдання самостійної роботи.

Зразки тестів та питання з теоретичної частини екзаменаційного завдання:

1. Суб'єктами міжнародних відносин є:
  - А) Держави
  - Б) Коаліції держав
  - В) Міжнародні урядові та неурядові організації і об'єднання
2. Процес вироблення, прийняття та реалізації рішень, які стосуються життя світового співтовариства це –
  - А) Зовнішня політика
  - Б) Внутрішня політика
  - В) Світова політика
3. Під силою розуміють здатність кожної держави захищати свої інтереси і реалізовувати свої цілі на міжнародній арені за допомогою відповідних засобів. Цієї думки дотримувались:
  - А) Г. Моргантау
  - Б) М.Вебер
  - В) З. Бжезінський

4. Геополітична модель сучасної світової системи, що характеризується наявністю декількох (не менше п'яти) глобальних центрів сили, конкуренція та співробітництво яких визначає характер світового порядку називається:

- А) багатополлярною моделлю
- Б) однополлярною моделлю
- В) мультиполлярної моделлю

5. Становлення Версальсько-Вашингтонської системи відбулося:

- А) 1919-1922 рр.
- Б) 1922-1929 рр.
- В) 1929-1933 рр.

1. Охарактеризуйте Версальсько-Вашингтонську систему міжнародних відносин.
2. Обґрунтуйте діяльність міжнародних неурядових організацій та їх вплив на сучасну світову політику.
3. Проаналізуйте основні закономірності і тенденції розвитку світової політики.

Екзаменатор:

Г.М. Мельник

Завідувач кафедри:

І.В. Жалоба